

Domovní prohlídky advokátů

VE DNECH 10. A 11. BŘEZNA 2014 SE KONALA 6. SCHŮZE PŘEDSTAVENSTVA ČAK. JEDNÍM Z BODŮ, KTERÝMI SE ZABÝVALA, BYLY DOMOVNÍ PROHLÍDKY ADVOKÁTŮ.

ČLEN PŘEDSTAVENSTVA JUDr. MICHAL ŽIŽLAVSKÝ
K TOMU UVÁDÍ:

Téma domovních prohlídek advokátů je velmi aktuální, neboť zejména v poslední době prudce narůstá jejich počet. V roce 2013 proběhlo pětkrát více prohlídek než v roce 2012 a dosavadní vývoj v roce 2014 naznačuje další nárůst. Prohlídky se začínají týkat i problematiky střetu pravomoci orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní, složitějších otázek obchodního

práva a tvrzených daňových úniků. To vyžaduje hluboký vhled do problematiky. Nejvyšší soud již jednou potvrdil, že orgány moci výkonné nezákonně zasáhly do pravomoci orgánů moci zákonodárné. Existují případy, kdy orgány činné v trestním řízení vyrábějí z advokátů spolupachatele jen proto, že důsledně hájí zájmy obviněných klientů. Můžeme věřit tomu, že nepříjde doba, kdy budou policejní orgány konstruovat spolupachatelství na straně soudců, kteří projednávají sledované věci?

Jsem přesvědčen o tom, že prudký nárůst počtu domovních prohlídek advokátů souvisí nejen s velkou aktivitou Vrchního státního zastupitelství v Olomouci, ale též s některými novými nebezpečnými postupy policejních orgánů, které se pohybují na hraně, ale někdy i za hranou zákona. To potvrzuje i soudní praxe v případech, kdy zástupce České advokátní komory, který se povinně účastní prohlídek, neudělí orgánům činným v trestním řízení souhlas k tomu, aby se seznámily s obsahem písemností nebo jiných nosičů informací. Zástupce ČAK takto postupoval v roce 2013 v nadpoloviční většině případů. Soudy, které následně rozhodovaly ve smyslu ustanovení § 85b trestního řádu o nahrazení souhlasu zástupce Komory, *nenahrádily ani v jednom z případů souhlas v celém požadovaném rozsahu*. To svědčí o nezákonné snaze policejních orgánů prolomit advokátní mlčenlivost v případech, kde pro to nejsou splněny podmínky, vyžadované trestním řádem. Osobně jsem se účastnil jedné zmatené prohlídky za přítomnosti

několika policejních plukovníků specializovaných útvarů, kdy rovněž nebyl udělen souhlas zástupce ČAK. Všechny zapečetěné počítače se pak vracely zpět advokátovi z toho důvodu, že státní zástupce zmeškal patnáctidenní lhůtu, ve které měl podat návrh na nahrazení souhlasu zástupce ČAK.

Advokáti jsou součástí justice v širším smyslu a mají, na rozdíl například od podnikových právníků, uloženu profesní mlčenlivost nikoli ve svém zájmu, ale v zájmu svých klientů. *Porušení advokátní mlčenlivosti oslabuje systémové pojistky justičního systému proti zneužití a porušuje ústavní právo klientů na obhajobu*. Každý má právo na nezávislou právní pomoc advokáta, ale také na to, aby nemusel sám sebe usvědčovat. Není možné, aby orgány činné v trestním řízení nahrazovaly legitimní postupy tím, že budou primárně pátrat po důkazních prostředcích v komunikaci klienta s jeho advokátem. V příkazech k provedení domovních prohlídek advokátů se objevují stále častěji mlhavé důvody jejich nařízení typu „*Nalézt listiny, které souvisejí s trestnou činností klienta*.“ To vede k obavě, že policejní orgány mohou pracovat například na politickou objednávku, mohou si vybrat osobu nebo skupinu osob, které chtějí trestně stíhat (aniž zatím ví proč), a teprve následně hledat něco, co by stíhání odůvodnilo v důvěrné komunikaci těchto osob s jejich advokáty. Byť jen podezření, že k něčemu takovému může docházet, je alarmující. Cílem prohlídek advokátů může být také snaha policejních orgánů o zastrašování obhajoby, anebo prostě jen znesnadnění výkonu advokacie znemožněním přístupu k počítačům. Policejní orgány zajišťují v řadě případů celé počítače, které jsou mnohdy zablokovány až rok pro účely dokazování před soudem v řízení o nahrazení nesouhlasu orgánu ČAK. To může být pro advokáta až likvidační, ale na druhou stranu nelze připustit, aby se prováděly důkazy získané nezákonným prolomením advokátní mlčenlivosti. Policií nabízená náhradní varianta pořizování kopií pevných disků může být zase zneužita k širokému zkoumání vztahu advokáta ke *všem* jeho klientům.

Představenstvo ČAK rozhodlo o přípravě analýzy zjištěných pochybení při domovních prohlídkách, prováděných u advokátů, s cílem připravit právní kroky, které budou eliminovat nezákonné postupy a negativní dopady prohlídek. Byla také zpracována rešerše evropské judikatury, která řeší problematiku domovních prohlídek advokátních kanceláří v širším kontextu. Na návrh JUDr. Jana Brože představenstvo jmenovalo řídicí výbor pro zákonnou advokátní mlčenlivost. Bez zajímavosti není ani informace, že z důvodu nedostatečných pojistek justičního systému na straně státních zastupitelství vzniká Unie obhájců jako protiváha Unie státních zástupců.